

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzynskiego we Wrzesni
Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzynski we Wrzesni
Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: na pocztę: miesięcznie — 96 zł, kwartalnie 2,88 zł.
w ekspedycji: mies. 90 gr, kwart. 2,70 zł — Ogłoszenia: za miejsce 1-lm.
i milim. w wysz 6 grosze grzejnie administracja większe dwa dni, mniejsze
do godz. 9 dzień przed ukazaniem się numeru — Telef. № 389

№ 45

Wrzesnia, czwartek, dnia 22 kwietnia 1926 r.

Rok VIII

Kartka ulotna z dziejów naszego miasta,

dotycząca pochodów rocznicowych do pomnika w Sokółowie.

Już od bardzo dawnych lat, odbywały się w rocznicę bitwy pod Wrzesnią pielgrzymki do pomnika. Jest rzeczą jasną, że nie można ich było uważać tak jak w wolnej Polsce, wspólnie, demonstacyjnie, pompacyjnie, na to nie były nigdy pozwolił nienawistny wróg, wem chykiem, w ciemnościach nocy, jak ci, którzy mają ciężkie porachunki ze sprawiedliwością, rwały się co gorętsze serca i spieszili tam dotąd, aby w obliczu gwałtowniejszego niejawowego podania, że to dusze przegubli i błądząco zmiłowane Boże w ciężkim uciśku. Nie wiemy, kto pielgrzymki te zainicjował, w jakich odbywały się rozmiarach i w jakiej formie. To jedno wszakże jest tylko pewnem, że patriotyczne usposobienie obywatelstwo ze względu na czujne oko wroga umiało się zawsze tak sprawie urządzić, że przeskórzyć podzielać nie mogła i pomimo wszystkich podjętych wysiłków wychodziła zawsze z długim noszem.

Jeden jednakże obchód naraobił cokolwiek więcej wrzawy, nie wśród obywatelstwa, ale wśród władz niemieckich. Było to przed 25 laty w dniu 2 maja 1901, w chwilach, gdy w dusznej atmosferze szkolnej przetrwały już wypadki, które właśnie rozświecały myśli emigracji we Wrzesni po wszystkich zakątkach kraju. Otóż krótko po 2 maja doszło do wiadomości trójnej pruskiej w Poznaniu, że w rocznicę bitwy odbył się do pomnika pochód. Prezes rejencji, tem zaniekpójniony poleca wszeczenie dochodów za uczestnikami. Oweższy inspektor konkretnie wyjdzie od siebie, dać nie może. Prezes słyszy policjant mjejski Knappe oświadcza, że słychać późno wieczorem wymienionego dnia jakas niezwykła bieganie w różnych punktach miasta, nie mógł atoli stwierdzić, koby to był. Dopiero, gdy się po godzinie 11. połozyl do łozka, przesusnal się obok jego mieszkanka znaczny zastep ludzi, sbylo ich przeszło 100 — a wszyscy szli krokiem miarowym, jak żołnierze.

Policjant Kozłowicz uzupełnia to oświadczenie. Pochód, idący od ulicy Sokółowa, spotkał sam po godzinie 11. na ulicy Poznańskiej. Pragnął się przekonać, koby to byli za ludzi, ale zaletwieł się w tym celu do pochodu przybliżyć, rozpięzł się w wszyscy w mgiełniu okna na wszystkie strony. Trudno było rozeznac twarz, bo noc była ciemna. Poznał tylko pewnego Tomaszewskiego (mienia tego pana Kozłowicz nie podaje). Zapytany najazutprz przed Kozłowicza Tomaszewski, czy brał udział w pochodzie, zaprzeczył temu stanowczo. — Zdradcy nam zyciele Radek i Kien i ostawiony Koralewski słyszeli późna noc w kierunku Sokółowa kilka strzałów i jakiś niewyraźny pomruk, niby daleki odgłos większej gromady ludzi.

Pastor Jüterbok, jakoteż nauczyciele Schölchen i Wenzel opowiadali, że przy pomniku zwołowano modlitwę i że ktoś wygłaszał przemowę. Na drugi dzień nam zauważyli ci sami u stóp pomnika kilka wieńców.

Pozatem oświadcza jeszcze policjant Kozłowicz, czy ktoś inny, — nie jest to wyrażenie w odnośnych aktach zaznaczone — że obywatel wrzesiński pamietał rok roczne o pomniku w rocznicę bitwy. — Jak był wyrażony, jak zapowiadano się nie przeprowadzić w tej kwestii dochodów. Niemcy nie osięgli tego, co zamierzali. Przeszosi rejencji chodzilo przedewszystkiem o to, aby móc z całą surowością wystąpić przeciw inicjatorom i uczestnikom pochodu, szczególnie przeciwko mowcy urzeczystowionemu, wyrażone to w swem piśmie znacząca, a tymczasem jak Knappe oświadczył, że w tym celu wzywano do interwencji przeprowadzonych wywiady, nie brakło też dostępnych krakowców, wszystko naprosto. Zadnego nazwiska, kobyre słyszeć moglo za watek; nie można było uchwycić. Obywatelstwo wrzesińskie umiało porządnie trzymać język w gbie i nie więcej się nie wydało ponad to, co wyżej przytoczyłem.

Niemcy byli ewniecie przekonani o tem, że po niedziele wspomnianym pochodem, a zającami owczesniemi w szkole nasielstniał przyczynowy związek. Nie mamy wcale zamiaru rozstrzygać tutaj, czy mieli rację lub nie czy to było tylko ślepyim przypadkiem, jeżeli od owego 2 maja poczynamy, coraz ta więcej dzieci odpowia odobierają niecieknie kazy, na naukę religii i oświadczało nauczycielom wręcz, że religii po niemiecku uczyć się nie będą.

Ale na inną stronę sprawy pochodu pragniemy zwrócić uwagę. Niewątpliwie niejednemu jeszcze znajdując się wśród Sz Obywatelstwa, który wówczas brał czynny udział w corocznych, skrzętnie przed obem Niemców ukrywanych, niemieckich kazy. Lecz to w interesie historii naszego miasta, abymy poznali nawiłot przeżyta siewole, abymy wydarli zapomnieniu pamięć wszystkich owczesnych czynów, abymy podali je

na pozyszek przyszłych pokoleń do publicznej wiadomości. Kto więc choć odrobink z tych czasów dorzucił mós, tego prosimy gorąco o opublikowanie swych wiadomości w „Przeglądzie Wrzesińskim” o za komunikowanie tego ustnie piszącemu słowa niniejsze. Adres dokładny poda Redakcja „Przeglądu Wrzesińskiego”.
I. Tor.

Wyrok w sprawie nadużyć w P.K.O.

Bau skazany na 2 1/2 roku więzienia, Hryniewicz na 1 rok. Spadkobiercy sp. Lindego zapłacą 1.400.000 zł

Warszawa, 19. 4. Wórd wielkiego naprężenia nastąpiło dziś o godz. 11 otwarcie posiedzenia sądu, mającego ogłosić wyrok w sprawie znanego tragicznego śmiercią Huberta Lindego, oraz Baua i Hryniewicza. Prokurator Rudnicki, składając przewodniczącemu urzędowy akt o zabójstwie Lindego, złożył wniosek o umorzenie sprawy karnej przeciwko Lindemu, o ile cofnięcie zostanie powództwo cywilne.

Rada Prokuratorji Generalnej Werner, jako rzecznik powództwa cywilnego ze strony skarbu podtrzymał powództwo, wobec czego sąd ual się o godz. 11,30 na naradę w sprawie odpowiedniej zmiany pytań, z posród których usunięte zostały wszystkie pytania, dotyczące orzeczenia kary dla Lindego przy utrzymaniu pytań o orzeczenie samej jego śmierci.

O godzinie 12,10 sąd ogłosił wyrok w sprawie Lindego.

Mocą tego wyroku oskarżony Bau skazany zostal na 2 1/2 lat więzienia z pozbawieniem praw. Hryniewicz na rok więzienia. Akcje cywilną sąd zaawdził w granicach określonych przez rzecznika powództwa cywilnego. W stosunku do Lindego sąd zaawdził powództwo cywilne w wysokości 1.400 mil. zł orzekając tem samem o winie Lindego. Co do uwolnienia Baua z więzienia, sąd odrzucił wniosek oborny.

Stosunki zakulawo w sprawie Lindego

Warszawa, 20. 4. W „ostatniem słowie” wygłoszonem przy końcu procesu, oświadczył sp. Hubert Linde, co następuje:

— Gdyby Wysoki Trybunał znał ówczesne stosunki zakulawo, z pewnością inny miałby poglad na całą sprawę.

Przebieg był zany, ale inni... ech, co tu gadać, inny zupełnie świat.

Jak opowiadają osoby zbliżone do rodziny zamordowanego, sp. L. oczekiwał na wyrok sądowy z wielkiem spokojem. Podobno oświadczył, że po wyroku ogłosi swe pamiętniki, w których przedstawi swą rolę i stosunki, wśród których musiał pracować.

Wnioski

w sprawach mieszkaniowych...

W ostatnim czasie wpływa coraz więcej interwencji i wniosków w sprawach mieszkaniowych. Są to przeważnie skargi na żył stan mieszkań i wnioski o przydział innych ubikacji na mieszkania z powodu, że dotychczasowe były niezbyt czyste i niemożliwymi do zamieszkania się stały.

Wnioski te są często uzasadnione. Skuteczna interwencja Urzędu Policynego niekiedy niemożliwa się jednakże, czy to przez dopuszczanie do upadku i ruiny budynków mieszkalnych, czy też przez przyjmowanie na komorne osoby pozamieszkaniowe.

Ze względu na skutki, jakie taki stan rzeczy wywołuje, jestem zdany, że wórnajmniej w interesie wszystkich obywateli a przedewszystkiem właścicieli i administratorów domów mieszkalnych do renowacji i podtrzymywania tychże w miarę możności, do nie dopuszczania pod żadnym warunkiem do zawalania się czyli ruiny takich budynków i wreszcie do przyjmowania na komorne jedynie miejscowych lokatorów. Ichna i wskazuje Państwo jako obywateli, którzy dotychczas i dalej powiększany, nieobliczalne skutki może spowodować.

Nadmieniam, że dotąd unikał Urząd Policynij w miarę możności kroków przymusowych, mając ogólnie niekorzystny stan finansowy na uwadze, lecz jeżeli obecny stan rzeczy sędownie do mieszkań na lepszemu nie zmien, będzie Urząd Policynij muszony krokami przymusowymi podążyć, ażeby spokoju i bezpieczeństwa publicznego zapewnić.

Renowacja domów leży przedewszystkiem w interesie właścicieli domów, gdyż przez doprowadzanie domów do ruiny, uszczupla się nie tylko dobrobyt w pierwszym rzędzie właścicieli smych, lecz także i ichsi i wskazuje Państwo jako obywateli, którzy dotychczas i dalej powiększany, nieobliczalne skutki może spowodować.

szerzającą się gruzlicę i inne choroby zaraźliwe, wywołując straszne poprostu skutki.

Resumując powyższe, sądzimy, że pp. obywatel zechcą zrozumieć nader poważny stan sprawy i do dalszego jego pogorszenia z żadną miarą nie dopuszczą.

Wrzesnia, dnia 16 kwietnia 1926 r.

Urząd Policynij

L. dz. 2932/26 III.

Soltysiak.

- Kronika -

Wrzesnia, dnia 21 kwietnia 1926 r.

Kalendarz szkolno-katolicki:

dzisiaj: Opieki św. Józefa, jutro: Sotera i Kajusza.

* **Urząd Skarbowy komunikuje nam:** Przypominia się niniejszem, że zeznania o dochodzie do wymiaru podatku dochodowego na rok 1926 należy składać do 1 maja br. Równocześnie należy do 1 maja br. wpłacić do Kasy Skarbowej potowę podatku przypadającego od zeznanego dochodu.

* **Ważne zbranie Tow. Bartników** na okręg wrzesiński odbędzie się w niedzielę, dnia 25 kwietnia o godz. 1 popoł. w Szkole Rolniczej we Wrzesni. Niegdyś bardzo liczne Towarzystwo w ostatnich latach podpadło. Podtrzymanie towarzystwa leży w interesie wszystkich pszczelarzy, którym ta gałąz gospodarki może przynieść znaczne korzyści, jeśli z poszczególnymi nie jest umiejscowienie. Pochodzie, a celem Tow. jest wświeśle wspólnie zaznajamianie się racjonalną gospodarką pasieki. Dlatego na zebranie winni przybyć wszyscy członkowie się pasiecznictwem interesujący.

* **Tutejsza Ekspedycja towarowa komunikuje nam:** W myśl rozporządzenia Dyr. Kolei Państw. Poznań, zostały godziny urzędowania zniesione jak następuje: dla ekspedycji towarowej od godz. 8-mej do 12-tej i od 14-tej (2-giej popoł.) do 18-tej (6-tej) dla kasy towarowej od godz. 8-mej do 12-tej i od 14-tej (2-giej) do 17-tej (5-tej popoł.). Zaczyna się 12 wszelkie czynności kasowe załatwione winny być do godz. 12-tej i nast. do godz. 17-tej (5-tej popoł.).

W czasie od 12-tej do 14-tej będą kasa towarowa jak i ekspedycja towarowa zamknięte.

Powiększe godziny służbowe zastosuje się od poniedziałku dnia 26. bm. Aby uniknąć nawalu krótko przed zamknięciem okienka kasy towarowej, jak to dotychczas bywało, uprasza się Szan. interesentów o wcześniejsze załatwiania czynności kasowych, a nie krótko przed godz. 5-tą.

Następuje umowa, że w przyszłości wpłacane rolki bilonu były możliwe w biały papier owijane oraz na rolkach znajdowała się pieczęć lub podpis wpłacającego.

* **Kurs tańców p. Emilia Skalbani Hotel pod „Białym Orłem” we Wrzesni.** W niedzielę 25. bm. odbędzie się pół-komplet na który wstęp dla wszystkich tańczących dozwolony. Początek punktualnie o godz. 5-tej popoł. Orkiestra walsa.

* **Młotawa (Dzień Katolicki).** Z wyjątku czuignego dnia, proboszcza Bogdaniego odbyła się w niedzielę dn. 11. bm. w naszym mieście wieczornica z obchodem III. z rzędu Dnia Katolickiego. W myśl znaczenia tego święta Katolickiej pracy społecznej przyczyniły się do uroczaiszenia wieczornicy wszystkie miejscowe towarzystwa. Po odpisaniu niejakich piosenek, w których wszyscy, przynajmniej słowo wstępne, podkreślając znaczenie Dnia Katolickiego, który powinien pobudzić wszystkich parafian do owocnej współpracy Katolickiej, równocześnie dziękować ks. proboszcz wszystkim którzy nie szczędził trudu ku urzadzeniu wieczornicy. Z dalszego programu należy podnieść deklarację oraz znakomitych mówców, w których wyrażono pod kierownictwem wielce poświęcającego się sprawom dla dobra ogółu p. Czarczyńskiego. Pan rektor szkoły Grynia wygłosił referat „Wychowanie charakteru człowieka przez dom rodzicielski, szkołę i kościół”, wykazując jasno i dobitnie, że wychowanie duszy ludzkiej opierać się powinno na fundamencie, który jest sprasowanym, wielce poważnym, wiążąc do serc obywateli, napominał aby wychować młode pokolenie, które jest własnością całego społeczeństwa na energicznych ludzi czynu i pracy, do podjęcia wielkich trudów dla przyszłości Ojczyzny. Przepiękny żywy obraz „Śmierć św. Piotra” oraz pieśń: „Wszystkie nasze dzienne sprawy” zakończył miłe spedytowanie wieczoru.

* **Winnagóra.** W niedzielę dnia 11 kwietnia odbył się u nas wiec uroczysty „Dnia Katolickiego” na salce domu kat. zaraz po nabożeństwie. Takowy zagał p. Mikołajewski jako przewodniczący, witając zebranych piękem przemówieniem i przedstawił obszernie, cel dzisiejszego zebrania.

Po zagłębieniu prosił prezesa wszystkich za branych, ażeby od razu podjęli sprawę „Dnia Katolickiego”. Przymawiając, jako zadowolonego „Dnia Katolickiego” przystawanie z miejsc, i ażeby postęgi jego jakoby wskrzesić, iżby jego duch nam hntamit w pracy dzisiejszej dla św. Kościoła i umiłowanej Polski.

